

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002270

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-06-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пашко Сергій Михайлович

2. Serhii Pashko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 207

Назва наукової спеціальності: Водні біоресурси та аквакультура

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Водні біоресурси та аквакультура

Дата захисту: 11-08-2025

Спеціальність за освітою: Водні біоресурси

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9718

Повне найменування юридичної особи: Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 04372342

Місцезнаходження: вул. Обухівська, буд. 135, Київ, 03164, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 04372342

Місцезнаходження: вул. Обухівська, буд. 135, Київ, 03164, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 69.25, 69.25.18

Тема дисертації:

1. Рибницько-біологічна характеристика сибірського осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869) в умовах індустріальних технологій ікряно-товарного осетрівництва
2. Productive and biological characteristics of Siberian sturgeon (*Acipenser baerii* Brandt, 1869) under the conditions of industrial technologies of caviar sturgeon aquaculture

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено комплексній оцінці сибірського осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869), як об'єкта ікряно-товарного напряму осетрової аквакультури на основі формування його маточних стад у плавучих садках у кліматичних умовах Лісостепу України у поєднанні з наступним отриманням зрілої ікри у нетрадиційні рибницькі строки з регульованим режимом температури води в системах рециркуляційного водопостачання. За результатами проведених дисертаційних досліджень встановлено, що за доместикації у трьох поколіннях в умовах садків для генетичної структури досліджуваних племінних груп осетра був характерним високий рівень гетерозиготності (в середньому 94,2%). Величина індексу фіксації Райта (FIS) в середньому перебувала на рівні -0,491, що вказує на відсутність ознак інбридингу у дослідженому стаді риб.

Водночас цитогенетична оцінка племінних груп осетра на основі мікроядерного тесту вказує на стабільний генетичний апарат риб. Вирощені в садках у кліматичних умовах Лісостепу України племінні групи осетра *Acipenser baerii* 2–11-літнього віку демонстрували задовільні середньорічні показники приростів у межах 0,47–1,11 кг за високого виживання до 95,8–100,0%. Використані для ікряного виробництва самки сибірського осетра характеризувались позитивною динамікою формування репродуктивної системи за досягнення статевозрілого стану у 9–11-літньому віці. В основі підготовки самок осетра до прижиттєвого відбору ікри у холодну пору року (січень–березень) була їх тривала адаптація з регульованим підвищенням температури води в системі рециркуляційного водопостачання. За всім масивом використаних в експериментах у зимовий період понад 260 екз. самок осетра 9–18-літнього віку з індивідуальною масою тіла 3,80–16,84 кг кількість отриманої ікри становила від 0,27 до 2,90 кг за відношення маси овульованої ікри до маси тіла риб у межах 7,11–22,35% (в середньому для плідників вікової групи 10+ не менше 12,50%). Рівень виживання плідників після відбору ікри здебільшого перевищував 95–96%. Тобто, вирощений осетровий матеріал плідників може використовуватись у рибницьких роботах багаторазово, що забезпечує істотний ресурсощадний ефект. Показано, що проаналізована технологія ікряно-товарного осетрівництва з використанням осетра *Acipenser baerii* забезпечує рентабельність виробництва не менше 26,8% та сприяє розв'язанню проблеми імпортозаміщення найцінніших видів рибної продукції в Україні.

2. The dissertation work is devoted to a comprehensive assessment of the Siberian sturgeon (*Acipenser baerii* Brandt, 1869) as an object of the caviar direction of sturgeon aquaculture based on the creation of its broodstock in floating cages in the climatic conditions of the Forest-Steppe of Ukraine in combination with the subsequent obtaining of mature eggs in non-traditional fish farming terms with a regulated water temperature regime in recirculating aquaculture systems. According to the results of the dissertation research, it was found that during domestication in three generations in cage conditions, the genetic structure of the studied sturgeon brood groups was characterized by a high level of heterozygosity (on average 94.2%). The value of the Wright fixation index (FIS) was on average at the level of -0.491, which indicates the absence of signs of inbreeding in the studied fish stock. At the same time, the cytogenetic assessment of sturgeon brood groups based on the micronucleus test indicates a stable genetic apparatus of the fish. Brood groups of age-2-11 sturgeons grown in cages in the climatic conditions of the Forest-Steppe of Ukraine demonstrated satisfactory average annual growth rates within 0.47–1.11 kg with high survival up to 95.8–100.0%. Females used for caviar production were characterized by positive dynamics of reproductive system development, reaching sexual maturity at age-9–11. The basis of preparation of females for in-life selection of eggs in the cold season (January–March) was their long-term adaptation with a regulated increase in water temperature in the recirculating aquaculture system. Over the entire array used in experiments in the winter period, more than 260 specimens of age-9–11 females with an individual body weight of 3.80–16.84 kg produced from 0.27 to 2.90 kg of eggs, where the ratio of the weight of ovulated eggs to the body weight was within 7.11–22.35% (on average for spawners of the age group 10+ not less than 12.50%). The survival rate of brood fish after egg collection mostly exceeded 95–96%. That is, the grown brood sturgeons can be used in fish farming operations repeatedly, which provides a significant resource-saving effect. It is shown that the analyzed technology of caviar sturgeon farming using Siberian sturgeon provides a profitability of production of not less than 26.8% and contributes to solving the problem of import substitution of the most valuable fish products in Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Результати штучного відтворення осетрових риб, вирощених у садках за природного температурного режиму водойм лісостепової зони України / Пашко М. М., Третяк О.М., Пашко С. М., Колос О. М., Михайленко Н. Г. // Рибогосподарська наука України. 2018. № 3. С. 39-49.
<https://doi.org/10.15407/fsu2018.03.039>
- Досвід отримання зрілої ікри сибірського осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869) у нетрадиційні рибницькі строки / Пашко С. М., Пашко М. М., Третяк О. М., Колос О. М. // Рибогосподарська наука України. 2021. №4. С. 29–39. <https://doi.org/10.15407/fsu2021.04.029>
- Третяк О. М., Пашко, С. М. Економічна ефективність ікряного виробництва із використанням плідників сибірського осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869), вирощених в індустріальних умовах // Рибогосподарська наука України. 2022. № 3. С. 105-120. <https://doi.org/10.15407/fsu2022.03.105>
- Рибогосподарська оцінка плідників сибірського осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869), вирощених у плавучих садках за природної температури води Лісостепу України / Пашко С. М., Третяк О.М., Пашко М. М., Колос О. М. // Рибогосподарська наука України. 2022. № 4. С. 23–40.
<https://doi.org/10.15407/fsu2022.04.023>
- Результати отримання ікри від вперше дозрілих плідників осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869), вирощених в індустріальних умовах / Пашко С. М., Третяк О. М., Пашко М. М., Колос О. М., Ганкевич Б. О. // Рибогосподарська наука України. 2023. № 4. С. 69-83. <https://doi.org/10.61976/fsu2023.04.069>
- Особливості вирощування плідників сибірського осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869) у плавучих садках за природної температури води Лісостепу України / Пашко С. М., Третяк О. М., Пашко М. М., Колос О. М. // Рибогосподарська наука України. 2024. № 2. С. 40-57. <https://doi.org/10.61976/fsu2024.02.040>
- Екологічні аспекти використання теплої скидної води енергетичних об'єктів для вирощування осетрових (*Acipenseridae*) риб / Третяк О. М., Оніщук Ю. В., Колос О. М., Ганкевич Б. О., Пашко С. М. // Рибогосподарська наука України. 2024. № 3. С. 42-62. <https://doi.org/10.61976/fsu2024.03.042>
- Генетична мінливість *Acipenser baerii* Brandt, 1869 за білковим поліморфізмом у процесі доместикації в індустріальній аквакультури / Нагорнюк Т. А., Пашко С. М., Маріуца А. Е., Третяк О. М. // Рибогосподарська наука України. 2025. № 1. С. 103-120. <https://doi.org/10.61976/fsu2025.01.103>
- Комплексне використання індустріальних методів рибництва у сучасних умовах розвитку осетрівництва в Україні / Пашко М. М., Пашко С. М., Третяк О. М., Колос О. М. // Завдання науки щодо вирішення нагальних проблем розвитку рибного господарства України: наук.-практ. семінар.: м. Київ, 6 червня 2018 р. : матер. доп. Київ, 2018. С. 32-35.
- Особливості використання плідників сибірського осетра, вирощених у садках за природної температури води Лісостепу України / Третяк О. М., Пашко С. М., Пашко М. М., Колос О. М. // Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: IV Міжнар. наук.-практ, конф. : матер. Київ : ПРО ФОРМАТ, 2022. С. 76-80.
- Оцінка методу отримання зрілих яйцеклітин осетра *Acipenser baerii* в індустріальних умовах / Третяк О. М., Пашко С. М., Пашко М. М., Колос О. М. // Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: V Міжнар. наук.-практ, конф. : матер. Київ : ПРО ФОРМАТ, 2023. С. 121-123.
- Результати експериментів з отримання зрілої ікри осетра *Acipenser baerii* у пізні весняні строки в кліматичних умовах Лісостепу України / Третяк О. М., Пашко С. М., Пашко М. М., Колос О. М. // Сучасні проблеми раціонального використання водних біоресурсів: VI Міжнар. наук.-практ, конф. : матер. Київ : ПРО ФОРМАТ, 2024. С. 173-176.
- Методичні рекомендації з використання плідників осетра (*Acipenser baerii* Brandt, 1869), вирощених у плавучих садках за природного температурного режиму лісостепової зони для потреб ікряно-товарного виробництва / Третяк О. М., Пашко С. М., Пашко М. М., Колос О. М. // Київ: ІРГ НААН, 2023. 23 с.

Наукова (науково-технічна) продукція: технології

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U108905; 0124U002441

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Третяк Олександр Михайлович
2. Oleksandr M. Tretiak

Кваліфікація: д. с.-г. н., с.н.с., 06.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2300-9115

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 04372342

Місцезнаходження: вул. Обухівська, буд. 135, Київ, 03164, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Забитівський Юрій Михайлович
2. Yurii M. Zabytivskyi

Кваліфікація: к.б.н., 03.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8300-0177

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут екології Карпат Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05540066

Місцезнаходження: вул. Козельницька, буд. 4, Львів, 79026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гриневич Наталія Євгеніївна
2. Nataliia E. Hrynevych

Кваліфікація: д. вет. н., професор, 16.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7430-9498**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Білоцерківський національний аграрний університет**Код за ЄДРПОУ:** 00493712**Місцезнаходження:** пл. Соборна, буд. 8/1, Біла Церква, Білоцерківський р-н., 09100, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Гурбик Вікторія Вікторівна
2. Viktoriia V. Hurbyk

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.02.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-7526-9774**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України**Код за ЄДРПОУ:** 04372342**Місцезнаходження:** вул. Обухівська, буд. 135, Київ, 03164, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Національна академія аграрних наук України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Сироватка Денис Анатолійович
2. Denys A. Syrovatka

Кваліфікація: к. с.-г. н., с.д., 06.02.03**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-6807-1310**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Інститут рибного господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 04372342

Місцезнаходження: вул. Обухівська, буд. 135, Київ, 03164, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бузевич Ігор Юрійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бузевич Ігор Юрійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Григоренко Тетяна Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна